

Anamarija KURILIĆ

# KASNOANTIČKI STAMBENI OBJEKT IZ CASKE (CISSA) NA OTOKU PAGU

UDK 904:728.2&gt;(497.5)(210.7 Pag)“652“

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 1. 08.2011.

Odobreno: 16.08. 2011.

Anamarija Kurilić

Odjel za povijest

Sveučilište u Zadru

Obala kralja Petra Krešimira IV, 2

HR - 23000 Zadar

anamarija.kurilic@zd.t-com.hr

**U**radu se obrađuje jedan manji rustikalno građen stambeni objekt istraživani 2008. godine tijekom arheoloških iskopavanja na kompleksnom antičkom lokalitetu u Uvali Caska (rimski Cissa) kod Novalje na otoku Pagu (Hrvatska). Istraživanja u ovom trenutku još nisu do kraja dovršena, ali je objekt prilično precizno definiran. Riječ je o manjoj četvrtastoj prostoriji od koje su otkrivena tri zida; sudeći prema perimetru koji su zidovi opasivali, prostorija je trebala biti velika najmanje 4 x 4 m.

Objekt je sa zapadne strane imao suhozidni pristupni dio, uz čiji je južni dio nađen skeletni grob malenoga djeteta, najvjerojatnije dojenčeta, napravljen od dva imbreksa.

U unutrašnjosti objekta nađeni su predmeti svakodnevne uporabe, od kojih se mogu izdvojiti nalazi novca, omanji mlinjski kamen te ostatci drvene police (ili stola) na kojem se nalazilo najmanje pet različitih keramičkih posuda. Zahvaljujući tome, može se prilično precizno rekonstruirati namjena pojedinih dijelova ove omanje prostorije, koja se na osnovi numizmatičkih nalaza može datirati u kasnoantičko razdoblje (4. st. po Kr.).

**Ključne riječi:** kasnoantičko razdoblje; rimska Dalmacija; Liburnija; Caska (rimski Cissa); otok Pag; antički stambeni objekt; dječji grob

Uvala Caska kod Novalje na otoku Pagu (Sl. 1), u kojoj su nađeni brojni i impozantni antički ostatci, identificira se s Plinijevim opidom Kisa (Cissa; Plin. N. h. 3, 139).<sup>1</sup> Masivni, debeli i mjestimice preko 5 metara visoki zidovi (Sl. 2a-b) protežu se uzduž obale svjedočeci o nekoć moćnom rimskom lokalitetu. Ostaci rimske arhitekture sa zidovima ne toliko impozantnih mjera nalaze se i zapadnije od njih, tako da taj - pretpostavlja se, rezidencijalni - kompleks obuhvaća gotovo cijeli sjeverni dio Uvale Caska (Sl. 3). Slučajni nalazi nadgrobnih

natpisa na raznim položajima na zapadnoj strani uvale mogu se smatrati snažnim pokazateljima da se ondje prostirala rimska nekropola, dok su sami grobovi - dođuše, uništeni kako od prirodnih čimbenika tako i ljudskim djelovanjem - bili vidljivi na jugozapadnom kraju uvale. Upravo su stoga na tom mjestu 2003. g. i započela prva sustavna arheološka istraživanja, kojima se istražio sam južni kraj nekoć prostrane rimskodobne nekropole s ukopima koji se mogu datirati od 1. do 4. st. po Kristu. Godine 2005. započelo se i s istraživanjima na sjever-

Slika 1. Položaj Uvale Caska



<sup>1</sup> Detaljnije o antičkim spomenicima u Uvali Caska i historijatu istraživanja, s relevantnom bibliografijom, v. u KURILIĆ 2011, poglavlje "Rimsko razdoblje (1. st. pr. Kr. - 4. st. po Kr.)."

<sup>2</sup> Više v. u KURILIĆ 2011, tekst uz bilj. 173-176 gdje je navedena i starija relevantna literatura.

<sup>3</sup> KURILIĆ 2011, tekst uz bilj. 174.

<sup>4</sup> SKELAC 2006, 183 i d., Sl. 16.

<sup>5</sup> I ta su se iskopavanja odvijala u sklopu kompleksnog projekta istraživanja antičkog lokaliteta u Uvali Caska, započetoga na osnovi zajedničke inicijative A. Kurilić, I. Fadića i S. Čače. U projekt su bili aktivno uključeni: Sveučilište u Zadru, Arheološki muzej u Zadru i Muzej antičkog stakla u Zadru, a voditeljica je dr. sc. A. Kurilić sa Sveučilišta u Zadru. Financijsku potporu istraživanju davali su Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Grad Novalja, a malim dijelom i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Iskopavanja 2008. g. provedena su na k. č. 1944/8 (vl. Šime Palčić, pok. Jure iz Novalje). U istraživanjima su, uz voditeljicu prof. dr. sc. A. Kurilić sudjelovali još i dr. sc. I. Fadić (ravatelj Muzeja antičkog stakla u Zadru), T. Alihodžić (dipl. arheolog, Arheološki muzej u Zadru), Š. Perović i B. Štefanac (dipl. arheolozi, Muzej antičkog stakla u Zadru), A. Jordan i Z. Serventi (dipl. arheologinje), F. Jurković i A. Eterović (apsolventice arheologije), G. Đurđević, M. Plohl i M. Rajzl (studenti arheologije) te V. Jović, dipl. povjesničarka umjetnosti.

<sup>6</sup> Budući da se daljnje istraživačke kampanje nisu uspjele ostvariti, nije se uspjela s preciznošću definirati ni njegova najveća sačuvana visina, jednako kao ni ostalih struktura.

<sup>7</sup> Ispod svih njih, u profilu zapadnog ruba ovog kvadranta vidljiva je deblja nakupina bijele žbuke (SJ 033) ispod pristupa u objekt. Budući da istraživanja nisu dovršena, nije moguće uspostaviti vezu sa strukturalima objekta; nije isključeno da označava ostatke zida koji bi se nadovezivao - u pravcu istok - zapad - na veliki i duboki kamen iz SJ028 (tj. sa spoja Zida 11 i ulaza).

<sup>8</sup> Struktura je slabo sačuvana, pa nije isključeno da su slabi ostaci bijele žbuke koji su zamijećeni među kamenjem u biti ostaci od obrušavanja Zida 12, a ne njenog vlastitog vezivnog materijala.

<sup>9</sup> U zoni istočnije od mlinskog kamena i sjeverno od Zida 14 moguće je da se dosegla podnica od bijele žbuke i sitnijeg kamenja (SJ 047), a možda i ostaci popločanja (SJ 046) ovog stambenog objekta, no, ta će hipoteza svoju potvrdu morati čekati do nekih budućih iskopavanja.

<sup>10</sup> Za takvu uporabu ključeva usp. DAGR, I/2, 362-364, s. v. Arca i IV/2, 1246-1247, s. v. Sera.

nom dijelu uvale: istraživanjima 2005.-2006. otkriveni su ostaci većeg stambenog objekta s prostorijama za skladištenje i pripremu hrane (moguće *villa suburbana*) iz 1.-4. st. po Kr., a 2008. g. započeta su istraživanja na obližnjoj lokaciji (Sl. 4), gdje su pronađeni ostaci prometnice i manjeg kasnoantičkog stambenog objekta,<sup>2</sup> o kojemu će upravo biti više riječi u ovom radu.

Na lokaciji Sv. Ante, na kojoj su, uz obalu mora, pronađeni ostaci rimske cisterne (v. Sl. 4),<sup>3</sup> georadarska istraživanja su ukazala na mogućnost postojanja pravilne mreže zidova.<sup>4</sup> Arheološka iskopavanja započeta su u jesen 2008. godine na zemljištu istočno od georadarskih sondi, ali, unatoč pozitivnim rezultatima i planiranom nastavku radova nisu nastavljena zbog nedostatka financijskih sredstava.<sup>5</sup>

Istraživanja su započela na dva mjesta, jednom sjevernijem i drugom južnijem, koji su oba se nalazili u pretpostavljenom istočnom nastavku strukturâ zabilježenih georadarom na zemljištu zapadno od ovoga. Spomenuti ostaci prometnice otkriveni su u sjevernijim kvadrantima, dok su ostaci stambenog objekta pronađeni u jednom od južnijih kvadranta. Ostaci arhitekture na oba dijela ustanovljeni su već na oko metar dubine, prateći prirodni pad terena.

Ostaci stambenog objekta nađeni su u istočnijem od dva istraženja južnija kvadranta (o C9). Objekt je definiran trima zidovima (Zidovi 11, 12 i 14), dok se četvrti pretpostavlja na još neistraženom području (Sl. 5). Zid 11, koji omeđuje prostoriju sa sjeverne strane, građen je od nepravilnog neobrađenog kamenja vezanog samo

žučkastom glinom. Proteže se kojih 4 m u pravcu istok-zapad; na zapadu završava većim (i visokim) četvrtastim kamenom obrađenim zubačom (koji je zacijelo reupotreba starijeg građevnog materijala), dok se na istoku nastavlja dalje na neistraženom području, pa mu stoga nije poznata ukupna duljina.<sup>6</sup> Na veliki kutni kamen zapadnog kraja Zida 11 nadovezuje se šira struktura (SJ028) građena od većeg neobrađenog kamenja vezanog žutom glinom, u kojoj se može prepoznati ulazni dio (prag ili ulazna stuba). Do nje se pristupalo stazom od neobrađenog nabacanog kamenja, kojoj s obje strane nalazimo svojevrsne ivičnjake;<sup>7</sup> dok je onaj sjeverniji (SJ 034) u potpunosti suhozidan, dotle je onaj južniji (SJ 036) možda bio vezan bijelom žbukom.<sup>8</sup> Dalje na jug od ulaza, u pravcu sjever - jug, proteže se zid vezan bijelom žbukom (Zid 12) koji na svom sjevernom kraju, na mjestu spoja s ulaznim dijelom, ima oblikovano svojevrsno koljeno. Zapadno lice mu je sačuvano, no istočno nije. Nije sačuvan ni njegov južni završetak, jer se nastavlja ispod neistraženog dijela. S južne strane stambeni objekt je bio omeđen još neistraženim zidom (Zid 14) koji se protezao u pravcu istok - zapad, a koji se zacijelo pod pravim kutom spajao s južnim krajem Zida 12.<sup>9</sup>

Sudeći prema duljini otkrivenoga dijela Zida 11 (uključujući i veliki kutni kamen na sjeveru SJ 028) te zapadnom perimetru, prostorija je trebala biti velika najmanje 4 x 4 m.

Artefakti pronađeni u njenoj unutrašnjosti (v. Sl. 6), osobito oni koji su nađeni *in situ*, govore nam ponešto o tome kako se ona koristila. Odmah uz ulaz, unutar "koljena" na spoju Zida 12 i ulaza, nađen je jedan gotovo cijeli keramički poklopac (PN 048), za koji, međutim, nije moguće ustvrditi čemu je mogao služiti; možda se tu nalazio vrč s vodom, ali to je tek jedna od mogućnosti. Južnije od njega, u jugozapadnom kutu kvadranta i neposredno uz Zid 12, nađen je manji popucani mlinski kamen (promjera oko 40-43 cm /PN 044/), gdje su se najvjerojatnije mljele žitarice i proizvodilo brašno za potrebe stanovnika ovog objekta.

Nešto istočnije od mlina, uz Zid 14, nađen je donji dio brončanog ključa (PN 037), za koji se, s obzirom na to da je nađen dalje od vratiju, smije pretpostavljati da je služio gospodarici kuće za zaključavanje škrinje.<sup>10</sup> Možda najzanimljiviji predmeti nađeni su sjevernije od ključa; to su ulomci keramičkog i staklenog posuđa, a koji su - kako se čini - nekoć zajedno stajali na nekakvoj drvenoj podlozi te jedan brončani novac.



Slika 2a. Masivni rimski zid u Uvali Caska (snimio I. Fadić)

Slika 2b. Masivni rimski zid u Uvali Caska (crtež: Geographica d.o.o. Split)



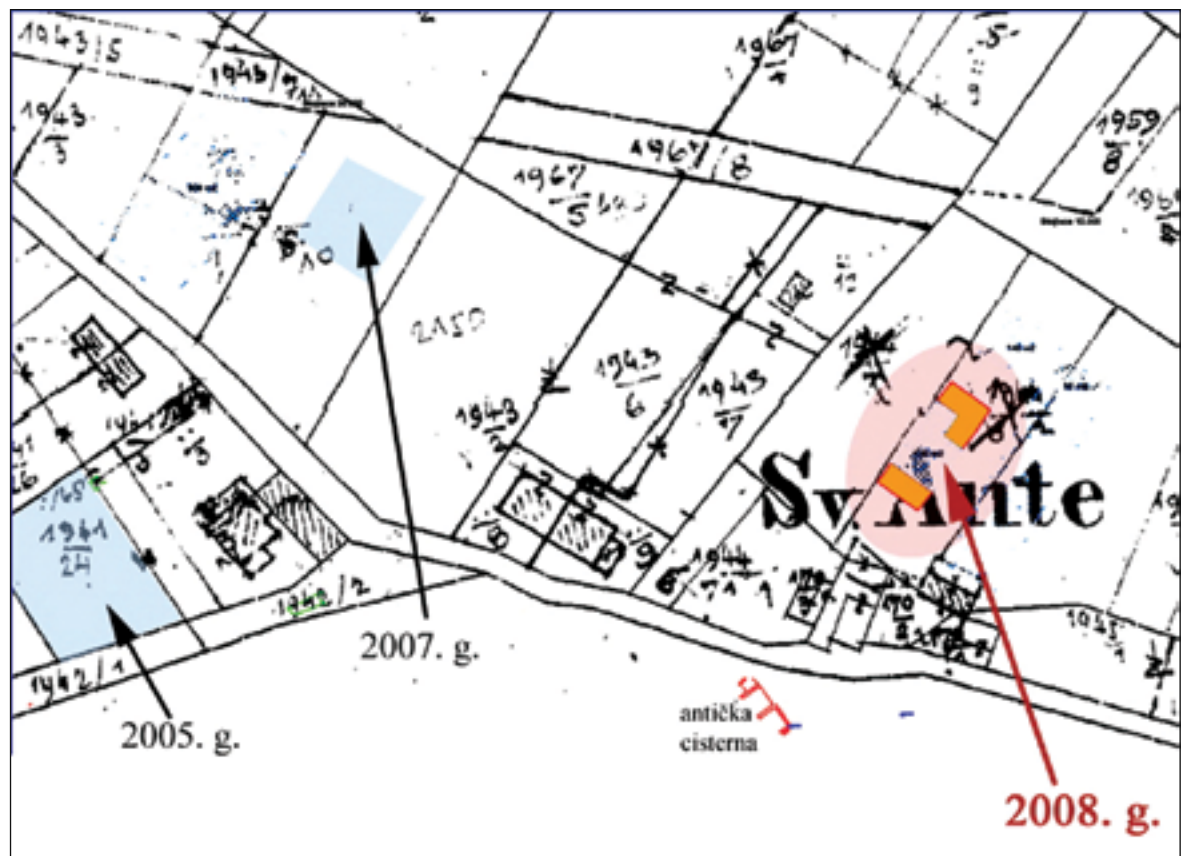
Slika 3. Rasprostranjenost rimskih ostataka u Uvali Caska

U kutu omeđenom istočnim profilom kvadranta i Zidom 11 (Slika 6-7) na površini od oko 1 m<sup>2</sup> protezala se gusta koncentracija keramičkih ulomaka (PN 036) uredno položenih preko i uokolo debljeg sloja pougljenog drva i gara (SJ 040), na osnovi čega se daje zaključiti da se na tom mjestu nalazila polica, stol ili slično, na kojem su se te posude nekada nalazile. Činjenica da se ulomci posuđa i pougljeni ostaci nisu razdvojili prilikom pada ukazuje na to da su se i drvena podloga i posude zajedno srušili na tlo sa svog izvornog položaja, i to

vjerojatno okomitim propadanjem, a ne postraničnim, tako da je nastupio lom posuđa, ali ne i raspršenost njegovih ulomaka. Iako se ulomci posuđa još uvijek nalaze u postupku konzervacije i rekonstrukcije, može se zaključiti da se je ondje nalazilo najmanje pet keramičkih posuda, među kojima su bili jedna ili dvije amforice,<sup>11</sup> dvije ili tri trbušaste posude grube fature, crvenkasto-smeđe boje, s obodom izvijenim prema van i jednostavnim valovitim ukrasom,<sup>12</sup> keramička posuda (vjerojatno vrč) ravnog dna žučkaste boje<sup>13</sup> te više još nepovezanih

<sup>11</sup> Gradski muzej u Novalji, inv. br. ČŠP0529/08 i ČŠP0533/08.

Slika 4. Lokacije istraživačkih kampanja u sjevernom dijelu Uvale Caska



<sup>12</sup> Gradski muzej u Novalji, inv. br. ČSP0530/08 i ČSP0531/08; treća takva posuda mogla bi biti ona zavedena pod inv. br. ČSP0535/08.

<sup>13</sup> Gradski muzej u Novalji, inv. br. ČSP0534/08.

<sup>14</sup> Slične se staklene čaše na području Galije također datiraju u 4. st. (JEAN-MORIN 1923, 193); zahvaljujem na tom podatku kolegi dr. sc. I. Fadića, ravnatelju Muzeja antičkog stakla u Zadru.

<sup>15</sup> Ova brončana kovanica (AE 3) na aversu ima poprsje cara Valenta s dijademom i u draperiji, udesno te legendu DN VALEN-S P F AVG, a na reversu legendu SECVRITAS REIPUBLICAE i prikaz Viktorije ulijevo, s vijencem i palmom grančicom. Tekst iz odsjeka nije moguće identificirati. Lijevo u polju zvjezdica. Od srca zahvaljujem kolegi i prijatelju dr. sc. Mati Ilkiću s Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru na nesebičnoj pomoći oko identificiranja i datiranja svih numizmatičkih nalaza s ovog nalazišta.

<sup>16</sup> To su već slojevi koji nisu intaktni; naime, prve dvije SJ posve su jasno rezultat dugostoljetne obrade tla, tako da je u njima materijal nađen izvan svog originalnog konteksta.

<sup>17</sup> Pri tome ne mislim na uklomke stupova ili njihovih baza (usp. KURILIĆ 2011, tekst uz bilj. 160), već na arhitektonsku dekoraciju čemu je možda ovaj ulomak mogao pripadati.

<sup>18</sup> Osteološka analiza još nije napravljena, već se dob djeteta prosuđuje na osnovi toga što duljina skeleta iznosi tek 50-ak cm i na osnovi drugih poznatih analogija (v. npr. SOREN, FENTON, BIRKBY, 1999, 491).

ulomaka. Nešto južnije od njih te stoga možda još uvijek pripadajući istom tom skupu posuđa, takoreći posred samog istočnog profila kvadranta (v. Sl. 6), nađena je još koncentracija keramičkih ulomaka, koji su pripadali narebrenom vrču ili amforici (PN 035).

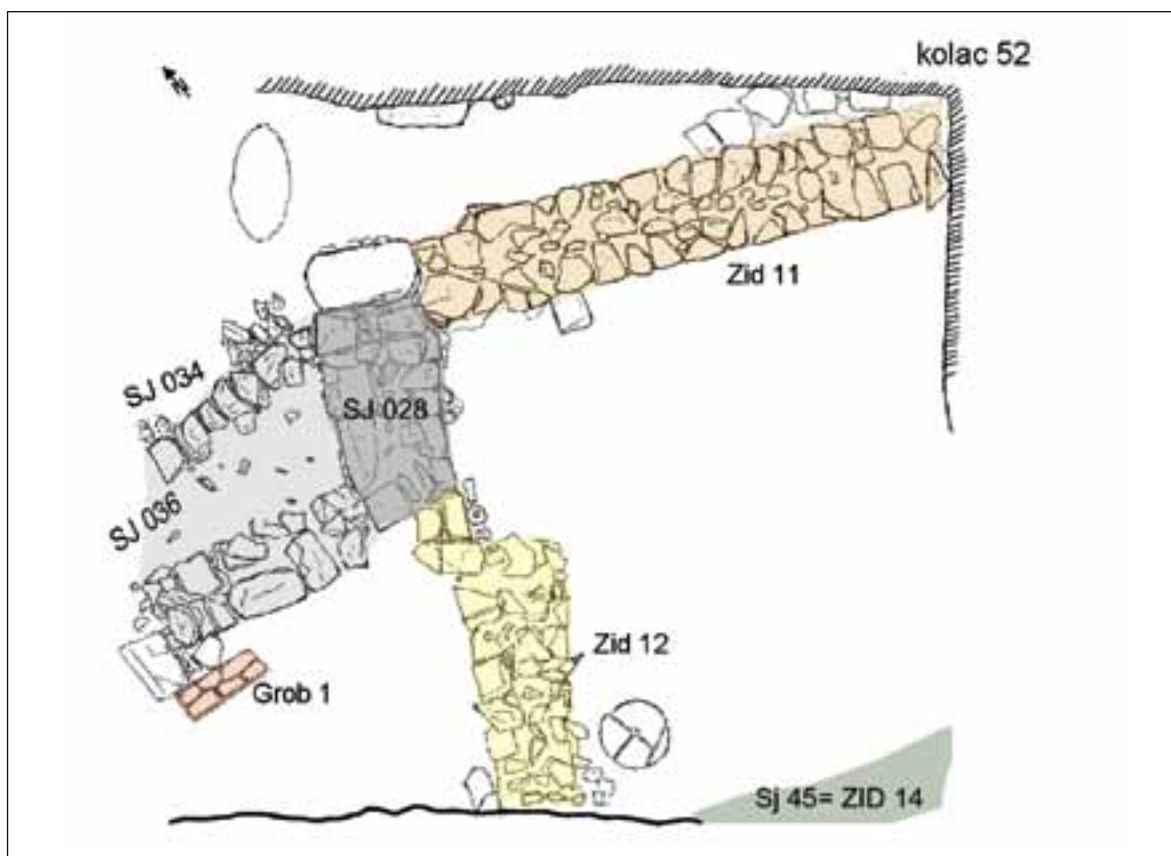
Nešto zapadnije od te posude i južnije od posuđa s drvene podloge (v. Sl. 6) nađeno je više staklenih ulomaka koji su pripadali najmanje dvjema posudama. Oni nisu bili onako kompaktno posloženi kao fragmenti keramičkih posuda, već su bili raspršeni na većoj udaljenosti, jamačno kao posljedica manje mase, pa su prilikom pada drvene podloge (na kojoj su se i one po svoj prilici nalazile), odletjele nešto dalje od nje umjesto da okomito propadnu zajedno s njom. Više ulomaka pripada čaši ukrašenoj kanelirama i sačastim ukrasom (Sl. 8) kakve se obično nalaze kroz 4. st., a kakve su vrlo rijedak nalaz na našem području.<sup>14</sup>

Otprilike po sredini objekta nađeno je još nekoliko artefakata, koji, doduše, ne svjedoče toliko izravno o organizaciji prostora, ali svakako omogućuju njegovo bolje upoznavanje. Tu na prvom mjestu mislim na nalaz brončanog novca cara Valenta (364.-378.) (PN 039; Sl. 9)<sup>15</sup> otkriven otprilike po sredini objekta (južnije od područja s keramičkim i staklenim posuđem; Sl. 6) i u istom stratigrafskom odnosu s ostalim nalazima, odno-

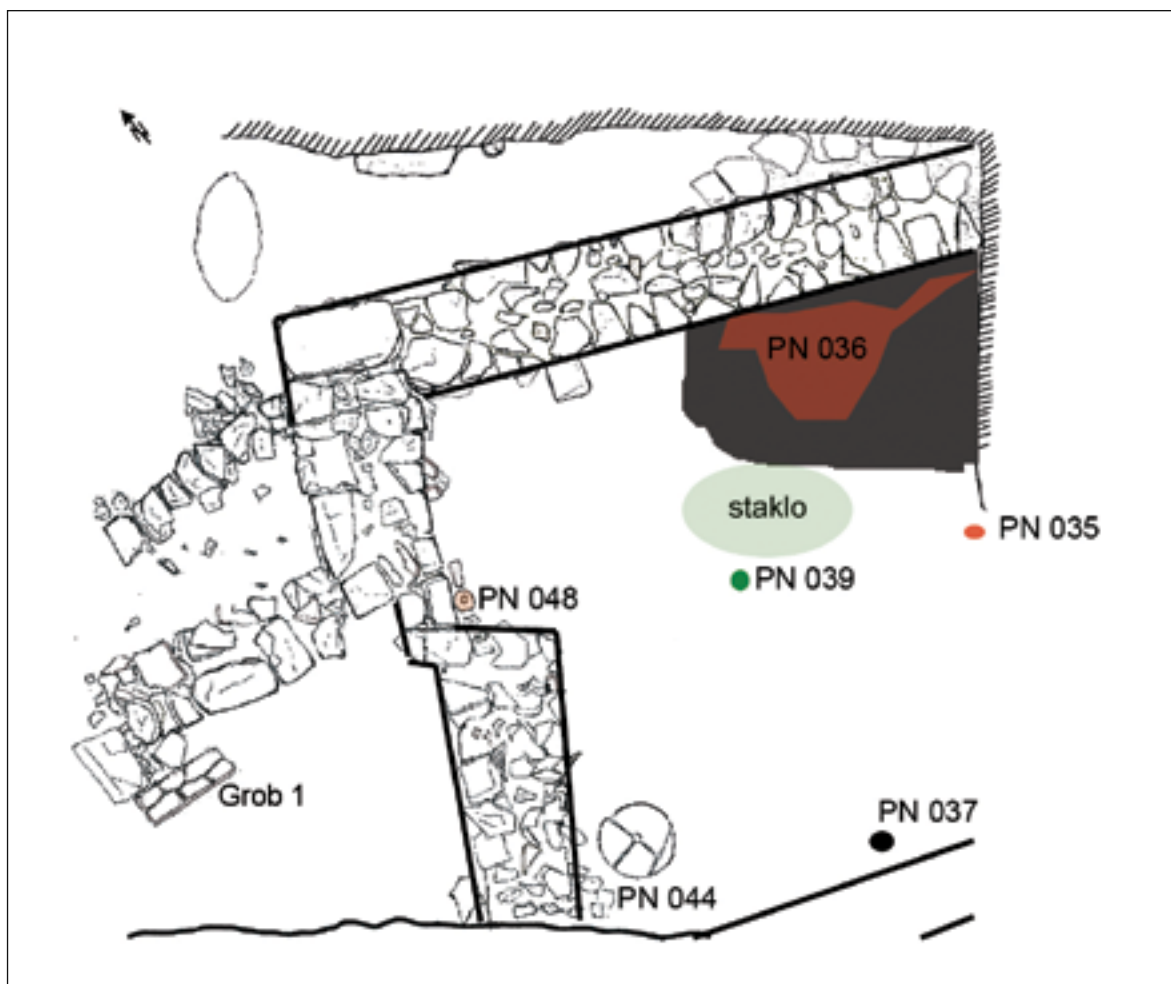
sno, iznad razine pretpostavljene podnice. Zahvaljujući njemu svi se nalazi iz unutrašnjosti objekta mogu okvirno datirati u drugu polovicu 4. st. po Kr., što je posve u skladu s rečenim za gore spomenutu staklenu čašu. Drugi artefakt otkriven po sredini objekta, nađen je u sloju iznad prethodno opisanih nalaza,<sup>16</sup> oko 1,5 m zapadnije od posude označene kao PN 035 (Sl. 6). To je manji komad obrađenog ulomka kamena s plastičnom profilacijom (PN 034; Sl. 10) kakvi se do sada uopće nisu nalazili na području antičkih ruševina u Uvali Caska.<sup>17</sup>

Prostor na kojem se nalazilo ognjište nije identificiran u istraženom dijelu objekta, pa je razumno pretpostaviti da se nalazio u još neistraženom, istočnom dijelu, moguće u blizini područja u kojem je nađeno kućansko posuđe.

Izvan objekta, s južne strane prilaza, uza samu SJ036, nađen je dječji grob (Grob 1; Sl. 6 i Sl. 11a-b) položen usporedno s njime. Tek rođeno dijete ili nedonošče<sup>18</sup> bilo je položeno na leđima, u ispruženom položaju (čini se s rukama prekrštenima na području trbuha) na jednu kupu kanalicu (*imbrex*) i pokriveno još jednom, oblikujući tako grob tipa *a coppi*. Takva se vrsta grobova sporadično javlja na raznim područjima rimskog svijeta za ukop djece te dobi. U rimskom je svijetu do 4. st. po Kr.



Slika 5. Stambeni objekt u o C9

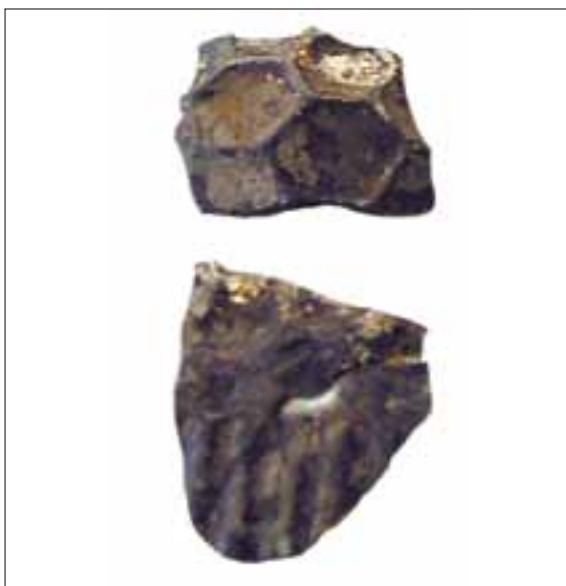


Slika 6. Položaj nalaza u stambenom objektu u o C9

Slika 7. Ostaci pougljenog drveta (SJ 040) i više keramičkih posuda (PN 036) (snimila A. Kurilić)



Slika 8. Ulomci staklene čaše ukrašene kanelirama i sačastim uzorkom (snimila A. Kurilić)



Slika 10. Ulomak obrađenog kamena s profilacijom (snimila A. Kurilić)



Slika 9. Brončani novac cara Valenta (snimio M. Ilkić)





Slika 11a. Dječji ukop a coppi - zatvoren (snimila A. Kurilić)

bilo uobičajeno djecu do 40 dana starosti ne spaljivati i potom pokapati na nekropolama (Juvenal, *Sat.*, 15, 139; Plin., *n. h.* 7, 72) već inhumirati u sklopu arhitekture obiteljskog doma, i to samo po noći, pod kućnim pragovima ili zidovima; takav je pokop poznat pod imenom *suggrundarium*, tj. "pokop pod stromom" (Fulg., *Serm. ant.* 7),<sup>19</sup> kakav je upravo bio ovaj dječji ukop. U grobu nije bilo nikakvih nalaza, odnosno grobnih priloga.

Zanimljivo je da su rimski novci nalaženi i izvan stambenog objekta, u kvadrantu zapadno od njega (o B9); datiraju iz kraja 3. st. (Prob /276.-282. g.; PN 025/ i Numerijan /283.-284. g.; PN 030/) i 1. polovice 4. st. (Konstantin II. dok je bio cezar /317.-337. g.; PN 029/) i možda jedan novac cara Konstancija II. /337.-361. g.; PN 028/). Ovi primjerci kovanica iz 3. st., zajedno s vjerojatnim Komodovim novcem (PN 004) nađenim na Zidu 2 u jednom od sjevernijih kvadranta (o B5) - svjedoče o postojanju starijih struktura, i to već iz 2. st. po Kristu.

Još dva nalaza s ovog lokaliteta zavrijeđuju da se o njima ovdje kaže poneka riječ. Prvi od njih je dno keramičke lucerne na čijem se dnu, kako se čini, nalazio urezan Kristogram (Sl. 12).<sup>20</sup> Drugi takav nalaz je ulomak tegule sa žigom CAESAR III COS (PN 075; Sl. 13) koji je identificiran tek pri pranju materijala iz recentnijeg sloja (SJ 002) kvadranta o C9. Takav žig sigurno - suđeci barem prema objavljenoj građi - nije poznat nig-



Slika 11b. Dječji ukop a coppi - otvoren (snimak i crtež A. Kurilić)

dje drugdje u Hrvatskoj, a konzultacije s kolegama iz domovine i inozemstva također nisu urodile plodom, tako da je ovaj žig za sada jedinstven nalaz.

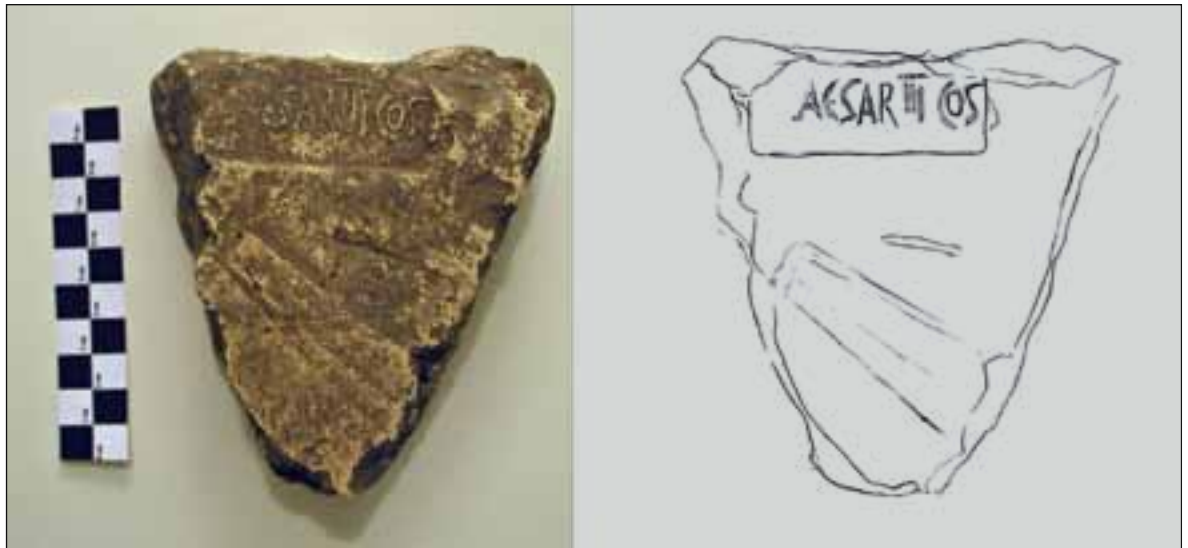
\*\*\*

Prema do sada pronađenim arhitektonskim ostacima i artefaktima, može se zaključiti da su oni pripadali jednom rustikalno građenom stambenom objektu iz rimskog kasnoantičkog perioda koji se okvirno može datirati u 4. st. po Kristu. Istražena prostorija trebala je biti velika najmanje 4 x 4 m. Ulaz u nju se je, kako se čini, nalazio na zapadu. Perimetralni zidovi bili su građeni različitim tehnikama što bi ukazivalo i na različita vremena nastanka; oni građeni uz uporabu bijele žbuke kao vezivnog materijala (zidovi 12 i 14) mogli bi se

<sup>19</sup> V. npr. SOREN, FENTON, BIRKBY, 1999, 478-480, 482 (usp. i 490 i d., 508-509, 524 i Table I na str. 528).

<sup>20</sup> Artefakt, na žalost, nije nađen in situ, već prilikom čišćenja sjevernog profila kvadranta B9.

Sl. 13 Ulomak tegule sa žigom  
(snimak: A. Kurilić, crtež: Š. Perović)



Sl. 14 Ulomak dna  
keramičke lucerne  
(snimak i crtež: A. Kurilić)



smatrati starijima od onih vezanih glinom (Zid 11) i od ulaznog prostora rađenoga u suhozidnoj tehnici.

Predmeti svakodnevne uporabe pronađeni u unutrašnjosti svjedoče o aktivnostima žitelja koji su nastavali ovaj objekt: nedaleko od ulaza, u jugozapadnom kutu, mljelo se na omanjem mlinskom kamenu nedaleko kojega se mogao nalaziti kovčeg od kojega je nađen tek donji dio brončanog ključa. Nasuprot njega, uz sjeverni perimetralni zid, nalazio se drveni stol (ili polica, odnosno neki drugi komad namještaja) na kojem se nalazilo keramičko i stakleno posuđe. Ognjište nije nađeno, no čini se mogućim da se nalazilo negdje uz

istočni zid objekta, koji nije definiran jer se nalazi na neistraženom dijelu lokaliteta. Zahvaljujući numizmatičkim nalazima, od kojih je jedan brončani novac nađen u istom sloju kao i posuđe, možemo zaključiti da je objekt bio nastanjen barem do druge polovice 4. st. po Kristu. S obzirom na to da se niti na jednom dijelu istraženog areala još nije stiglo do sterilnog geološkog sloja, nije isključeno da bi daljnja istraživanja mogla okriti i starije građevne horizonte.

S južne strane prilaza tom stambenom objektu nađen je skeletni grob malenoga djeteta, napravljen od dva imbreksa.



## LITERATURA

- DAGR Dictionnaire des Antiquités Grecques et Romaines, ur. Ch. Daremberg - E. Saglio, vols. 1-5, Paris, 1877-1919.
- KURILIĆ 2011 A. Kurilić, Otok Pag od prapovijesti do kraja antičkog razdoblja, u: Toponimija otoka Paga, ur. V. Skračić, Zadar, 2011. (u tisku)
- JEAN-MORIN 1923 Jean-Morin, La Verrerie en Gaule sous l'Empire romain, Paris, 1922-1923.
- SKELAC 2006 G. Skelac, Georadar na Aseriji u 2006. godini, Asseria, 2, Zadar, 2006., 173-192.
- SOREN, FENTON, BIRKBY, 1999 D. Soren - T. Fenton - W. Birkby, The Infant Cemetery at Poggio Gramignano: Description and Analysis, u: A Roman villa and a late Roman infant cemetery: excavation at Poggio Gramignano (Lugnano di Teverina), eds. D. Soren - N. Soren, Roma, 1999., 477-530.

## SUMMARY

**A LATE ROMAN DWELLING OBJECT FROM CASKA (CISSA) ON THE ISLAND OF PAG**

Anamarija KURILIĆ

*In this contribution, the author presents a small rustically built dwelling object discovered in 2008 during archaeological excavations at the complex Roman site in Uvala Caska (Caska Bay; Roman Cissa) near Novalja on the Island of Pag, Croatia. Although the investigations are yet to be completed, the object itself can be defined quite precisely. It consists of a small square room with three walls completely unearthed; judging by their perimeter, the room should have encompassed at least 4 x 4 m.*

*On its west side, it had a dry-wall entrance way, south of which the grave of a very small child, most probably a nursingling, was found. The baby was inhumed in a grave made of two imbrices.*

*Various everyday objects were found within the room, such as coins, a small mill stone and the remains of a wooden shelf (or a table) upon which stood at least four different pottery vessels. Thus, it is possible to recognise functions of particular areas of the room. According to numismatic finds, the room can be dated in the Late Roman period.*